МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Кафедра безпеки життєдіяльності

Затверджено

на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності

(протокол № 10/22 від “30” серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри Зіновій ЯРЕМКО

Силабус

з навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці», що викладається в межах:

освітньо-професійної програми «Журналістика»
спеціальності – 061 Журналістика

Львів 2022

Силабус курсу “ Безпека життєдіяльності та охорона праці”

(для здобувачів 2020 року вступу)

Назва курсу	Безпека життєдіяльності та охорона праці
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Дорошенка, 41.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра безпеки життєдіяльності, каб. 97–99 (3-й поверх) **тел.:** +38-032-239-46-16 (завідувач кафедри) **тел.:** +38-032-239-45-47 (викладачі) **e-mail:** life.safety.dep@lnu.edu.ua **www:** http://www.lnu.edu.ua/life-safety/
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	06 Журналістика 061 Журналістика
Викладачі курсу	Тимошук С.В., канд. хім. наук, доцент, доцент Яремко З.М. доктор хім. наук, доцент, професор Писаревська С.В. канд. хім. наук, доцент, доцент Кіт Л.Я. канд. біол. наук, асистент Ващук В.В. канд. тех.наук, доцент Бардін О.І. асистент
Контактна інформація викладачів	svitlana.tymoshuk@lnu.edu.ua https://www.lnu.edu.ua/life-safety/about/people/tymoshuk-svitlana/ zinoviy.yaremko@lnu.edu.ua https://lnu.edu.ua/life-safety/about/people/jaremkozm// solomiya.pysarevska@lnu.edu.ua https://lnu.edu.ua/life-safety/about/people/pysarevska-solomiya-vasylivna/ lyubov.kit@lnu.edu.ua https://www.lnu.edu.ua/life-safety/about/people/kit-lyubov-yaroslavivna/ viktoriya.vashchuk@lnu.edu.ua https://www.lnu.edu.ua/life-safety/about/people/vaschuk-viktoriya-vadymivna/ oksana.bardin@lnu.edu.ua https://www.lnu.edu.ua/life-safety/about/people/bardin-oksana/
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються в день проведення лекцій та практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через MS Teams та ZOOM. Для погодження часу *он-лайн* консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	http://www.lnu.edu.ua/life-safety/study-materials/
Інформація про курс	Дисципліна **«Безпека життєдіяльності та охорона праці»** є нормативною дисципліною з спеціальності 061 Журналістика для освітньої програми «Журналістика», яка викладається у 8 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). 1.
Коротка анотація курсу	Ми живемо в світі, який дуже динамічно змінюється. Нові матеріали, технології та продукти на їхній основі з’являються зараз набагато частіше, а нової інформації набагато більше, ніж ще 20 років тому. Буквально за одне покоління люди отримали нові можливості, а разом з тим — і нові ризики. Внаслідок цього зростає роль кожної людини у гарантуванні як власної, так і колективної безпеки. Програма дисципліни розроблена відповідно до вимог нормативно-правових документів з питань гарантування безпечної життєдіяльності, зокрема до вимог Кодексу цивільного захисту України, закону України

	«Основи законодавства України про охорону здоров'я», закону України «Про правовий режим воєнного стану» та інших законодавчих документів.
Мета та цілі курсу	**Мета вивчення дисципліни** «Безпека життєдіяльності та охорона праці» — це набуття здобувачами вищої освіти загальних компетентностей щодо здійснення безпечної професійної діяльності та формування соціально відповідальної поведінки з дотриманням норм здорового способу життя, гарантування безпеки цивільного населення у разі можливої надзвичайної ситуації, збройної агресії та адекватної поведінки в складних умовах бойових дій, формування здоров'язбережувальної компетентності, направленої на забезпечення підтримки життя людини, яка знаходиться в невідкладному стані. **Завдання вивчення дисципліни передбачає** формування елементів культури безпеки й ризик-орієнтованого мислення, за якого питання безпеки людини й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети життєдіяльності людини.
Література для вивчення дисципліни	Базову літературу можна знайти у бібліотеках університету та мережі Інтернет, а посібники авторства викладачів кафедри до того ж викладені на сайті кафедри за посиланням: http://www.lnu.edu.ua/life-safety/study-materials/. *Базова:* 1. *Яремко З.М.* Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник / *Яремко З.М.* – Львів : Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 300 с. 2. *Яремко З.М.* Безпека життєдіяльності : короткий виклад та засоби контролю знань. Навчальний посібник / *Яремко З.М., Муць І.Р., Галаджун Я.В.* – Львів : Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 267 с. 3. *Запорожець О.І.* Цивільний захист / *О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов* та ін. – К. : «Центр навчальної літератури», 2019. – 264 с. 4. Довідник рятувальника: Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи з ліквідації наслідків радіаційних аварій. – К.: УкрНДІЦЗ, 2013. – 186 с. Режим доступу: https://dsns.gov.ua/upload/1/3/6/1/3/2021-9-6-dovidnik-ryatuvalnika-pri-radiaciinix-avariyax.pdf. 5. Методичні рекомендації з розроблення картографічних документів та схем у сфері цивільного захисту (затверджено наказом МНС від 13 липня 2010 № 544). 6. У разі надзвичайної ситуації або війни. — *[Електронний ресурс]*. Режим доступу: https://www.mil.gov.ua/content/pdf/NS-WAR.pdf. *7. Осипенко С.І.* Захист і самопоміч у надзвичайних ситуаціях : посібник / *С.І. Осипенко, О.В. Ткач.* – Київ : ДСНС, 2019. – 48 с. *]*. Режим доступу: https://dsns.gov.ua/upload/1/2/8/7/2/2020-6-16-3-zaxist-i-samopomic-a5.pdf. *8. Волянський П.Б.* Виживання в умовах надзвичайних ситуацій: практичний посібник / *П.Б. Волянський, О.Г. Барило, С.О. Гур'єв та інші*. – Харків: ФОП Панов А.М., 2016. − 189 с. Режим доступу: http://www.smila-rada.gov.ua/sites/default/files/vyzhyvannya_v_umovah_ns_2016.pdf. 9. Перша психологічна допомога : посібник для працівників на місцях. – Київ : Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. – 64 с. Режим доступу: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44615/9786176150787-ukr.pdf?sequence=72. 10. Пам'ятка щодо правил поведінки (порядку дій) населення у разі виявлення підозрілого об'єкта, вибухонебезпечного предмета. —

	[Електронний ресурс]. Режим доступу: https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/pravila.pdf. 11. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): методичний посібник / В.О. Крилюк та ін. – Київ: НВП "Інтерсервіс", 2014 - 84 с. – ISBN 978-617-696-226-7 12. Міжнародне гуманітарне право: Відповідаємо на ваші запитання. – Женева : МКЧХ, 2020. – 112 с. Режим доступу: https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2021/12/IHL_Answers_to_your_questions_Ukr_web.pdf 13. Яремко З.М., Тимошук С.В., Писаревська С.В., Стельмахович О.Б. Охорона праці : навч. посібник за ред. проф. З.М. Яремка. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 430 с. Перелік **допоміжної літератури, інформаційних ресурсів Інтернет-мережі та основних законодавчих та нормативних документів** можна знайти у робочій навчальній програмі курсу за посиланням: https://www.lnu.edu.ua/life-safety/study/programs/yurydychnyj-fakultet/
Тривалість курсу	Один (8) семестр
Обсяг курсу	Загальний обсяг 90 годин, з них - 22 годин аудиторних занять (11 годин лекцій, 11 годин практичних занять) та 68 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	**<u>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</u>** • головні небезпечні та шкідливі чинники виробничого, побутового та позавиробничого середовищ; • параметри навколишнього природного середовища, які визначають безпечні умови життєдіяльності людини; • фізіологічні, психологічні та соціальні засади безпечної життєдіяльності; • заходи цивільного захисту та головні положення особливого правового режиму воєнного стану; • алгоритм підготовчих дій у разі загрози війни, головні небезпеки у разі ведення бойових дій для цивільного населення та заходи безпечного поводження з мінами та вибухонебезпечними предметами; • основні принципи надання домедичної допомоги у надзвичайних ситуаціях; **<u>вміти:</u>** • оцінити рівень небезпечності середовища перебування та обґрунтувати заходи для гарантування безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, а також необхідного індивідуального та колективного рівня безпеки в надзвичайних ситуаціях; • здійснити низку підготовчих дій, які допоможуть зберегти життя під час війни та надати першу психологічну допомогу собі та іншим людям; • використовувати колективні та індивідуальні засоби захисту: захиститися від бомбардування (укриття в захисних спорудах); дії небезпечних хімічних речовин і бойових отруйних речовин, наслідків радіаційної аварії та наслідків застосування ядерної зброї; • евакуюватися з небезпечної території (зокрема, зони бойових дій);

	• оцінити ситуацію на місці події у разі ушкоджень, невідкладних станів та нещасних випадків і надати необхідну домедичну допомогу людині (чи самодопомогу) у разі виникнення невідкладного стану. Досягнення цього завдання забезпечується формуванням ряду загальних компетентностей та програмних результатів навчання. **Загальні та спеціальні компетентності:** ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності. **Програмні результати навчання:** ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків. ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційний ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва ПР22. Використовувати знання і розуміння соціальних, етичних, економічних аспектів, вимог охорони праці, безпеки життєдіяльності, виробничої санітарії і пожежної безпеки у виробничій та професійній діяльності.
Ключові слова	Небезпека, надзвичайна подія, надзвичайна ситуація, воєнний стан, ризик, оцінювання ризику, культура безпеки, концепція сталого розвитку, концепція допустимого ризику, системи безпеки, цивільний захист, заходи захисту, міжнародне гуманітарне право, протимінна діяльність, перша психологічна допомога, домедична допомога, екологічні проблеми, якість повітря, спосіб життя..
Формат курсу	Очний, заочний.
Теми	СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки, дисциплін професійно-орієнтаційного напряму та дисциплін професійної та практичної підготовки.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Головними методами навчання є: •словесні методи (лекції, бесіди з елементами формування проблемних завдань); •наочні методи (мультимедійні презентації); •практичні методи (розрахункові вправи з аналізом моделей реальних ситуацій); •проблемно-пошукові (виконання завдань самостійної роботи, спрямованих на активізацію отриманих знань під час аудиторних занять та виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності).
Необхідне обладнання	Проектор, компютер, мережа Інтернет
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду	**Дисципліна має три змістовні модулі, які охоплюють матеріал усіх тем.** Навчальні досягнення студентів оцінюють за 100-бальною шкалою, контролюючи якість виконання:

навчальної діяльності)	• ***індивідуальних завдань на практичних заняттях*** [5 занять по 10 балів, загалом — 50 балів]; • ***письмового контрольного опитування*** з використанням тестових технологій системи електронного навчання [оцінюють максимально у 50 балів]. Від здобувачів вищої освіти очікується регулярне відвідування лекційних та практичних занять. Інформування викладачів про пом'якшувальні обставини, що впливають на відвідування, є на відповідальності студентів. Мобільні телефони, планшети, ноутбуки та інші засоби зв'язку, пристрої зчитування, обробки, збереження та відтворення інформації, а також окремі елементи, що можуть бути складовими відповідних технічних засобів чи пристроїв, дозволено використовувати лише з навчальною метою. У разі порушення даних вимог студент буде позбавлений права на продовження виконання практичної чи підсумкової роботи. **В Університеті діє політика дотримання академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти є відповідальними за знання та дотримання її вимог. Зокрема, в Університеті вимагається:** • самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; • посилання на джерела інформації у разі використання невласних ідей, розробок, тверджень, відомостей; • дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; • надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Детальнішу інформацію з цього питання можна знайти за посиланням: http://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/reg_academic_virtue.pdf **Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.**
Питання підсумкового опитування	Письмове контрольне опитування містить теоретичні та практичні питання, що винесені на лекції, практичні заняття та на самостійне опрацювання. Приклади питань доступні у системі електронного навчання на платформі **Moodle** (http://e-learning.lnu.edu.ua/).
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ
“ Безпека життєдіяльності та охорона праці ”
шифр та галузь знань – 06 Журналістика,
код та найменування спеціальності – 061 Журналістика;
8 семестр, факультет журналістики

Вид заняття	Кількість годин				СР	Всього
	Ауд	Л	ПС	ЛР		
К-сть годин в семестр	***22***	***11***	***11***		***68***	***90***
К-сть годин на тиждень	***2***	***1***	***1***		***6,2***	***8,2***

Тижні	***Тема, форма діяльності, план, короткі тези***	***Вид заняття***	***Завдання, рекомендовані джерела інформації, години для самостійної роботи***	***Форма звітності та критерії оцінювання***
1	***Змістовий модуль 1.*** *Безпека населення у надзвичайних ситуаціях.* ***ПЗ[1] 1. Оцінювання небезпечних чинників для життя людини в сучасних умовах.***	*Практичне заняття*	***Теоретичні питання для підготовки:*** *Сучасні підходи до управління безпекою життєдіяльності. Класифікація діяльності людини за рівнем ризику. Визначення ризику, його кількісні оцінки. Коефіцієнт індивідуального ризику та методичні підходи для його оцінювання. Соціологічне опитування щодо усвідомлення небезпечності певних чинників для життя людини в Україні.* ***Б.1 / Б.2 / І.11[2]*** *Самостійна робота — 4,2 год.*	*Індивідуальне завдання, 10 балів*
2	***ЛК[1] 1. Організаційно-правові засади цивільного захисту в Україні.*** *Організація цивільного захисту в Україні. Заходи цивільного захисту. Права та обов’язки громадян у сфері цивільного захисту. Сили цивільного захисту. Режими функціонування системи цивільного захисту. Особливості воєнного стану.*	*Лекція*	***Б.3 / ЗН.1 / ЗН.4 / ЗН.5 / ЗН.6.*** *Самостійна робота* — 4,2 год.	
3	***ПЗ 2.Класифікація надзвичайних***	*Практичне*		*Індивідуальне*

[1] ЛК — лекційне заняття; ПЗ — практичне заняття;
[2] — базова рекомендована література; Д — допоміжна рекомендована література; І — інформаційні ресурси; ЗН — законодавчі та нормативні документи.

	ситуацій та прийняття управлінських рішень.	*заняття*	***Теоретичні питання для підготовки:*** *Надзвичайні ситуації та їхня класифікація за причинами походження, територіальним поширенням і обсягами заподіяних або очікуваних збитків. Алгоритм класифікації надзвичайних ситуацій. Критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію, характерні показники класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій та їхні порогові значення. Класифікатор надзвичайних ситуацій.* *Самостійна робота* — 4,2 год.	*завдання, 10 балів*
4	***ЛК 2. Радіаційний, хімічний та біологічний захист населення та територій.*** *Сучасні загрози для ядерної та радіаційної безпеки України. Нормативно-правові акти, які регулюють ядерну та радіаційну безпеку в Україні. Особливості наслідків аварій на атомних електростанціях та заходи захисту в умовах радіаційної аварії. Умовні позначення аварій з викидом (загрозою викиду) радіоактивних речовин. Рекомендації щодо дій у разі застосування тактичної та/або стратегічної ядерної зброї. Джерела хімічної небезпеки для населення України. Особливості наслідків застосування бойових отруйних речовин. Алгоритми дій у разі загрози виникнення та у разі раптового виникнення хімічної небезпеки. Біологічний захист населення та територій. Умовні позначення аварій з викидом (загрозою викиду) небезпечних хімічних речовин та біологічних речовин.*	*Лекція*	***Б.1 / Б.3 / Б.4 / Б.5 / ЗН.10 / ЗН.11 / ЗН.12 / ЗН.13***. *Самостійна робота — 4,2 год.*	
5	***ПЗ 3. Колективні засоби захисту в разі надзвичайної ситуації.***	*Практичне заняття*	***Теоретичні питання для підготовки:*** *Види захисних споруд цивільного захисту та особливості їхнього використання. Умовні позначення захисних споруд та місць для укриття і покажчиків маршрутів до них. Евакуація та її види. Планування та організація евакуаційних заходів: евакуаційні органи, план і схема евакуації. Особливості евакуації населення в особливий період.* ***Б.3 / Б.5 / Б.8 / ЗН.16 / ЗН.17.***	*Індивідуальне завдання, 10 балів*

			Самостійна робота — 4,2 год.	
6	***ЛК 3. Підготовка до надзвичайної ситуації та війни.*** *Особливості завчасної підготовки до надзвичайних ситуацій. Формування особистої стратегії поведінки на випадок надзвичайної ситуації та війни. Рекомендований вміст «тривожної валізи»/«рюкзака безпеки». Види аптечок та їхній вміст. Підготовка оселі/житла до можливої надзвичайної ситуації. Оповіщення та інформування населення про надзвичайні ситуації. Інформаційна безпека під час надзвичайних ситуацій та війни.*	*Лекція*	***Б.6 / Б.7 / І.12.*** *Самостійна робота* — 4,2 год.	
7	***ПЗ 4. Засоби індивідуального захисту в разі надзвичайної ситуації..***	*Практичне заняття*	***Теоретичні питання для підготовки:*** *Основні засоби індивідуального захисту в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій (засоби захисту органів дихання та шкіри, медичні засоби захисту). Доступні для населення протигази, респіратори та найпростіші (саморобні) засоби. Знаки небезпеки для маркування небезпечних вантажів як засіб попередження особи про потенційну загрозу виникнення надзвичайної ситуації.* ***Б.7 / Б.8 / Б.5*** *Самостійна робота — 4,2 год.*	*Індивідуальне завдання, 10 балів*
8	***ЛК 4. Захист від мін та вибухонебезпечних предметів.*** *Наслідки від мін та вибухонебезпечних предметів. Ситуація в Україні. Нормативно-правові акти, які регулюють протимінну діяльність. Види мін та вибухонебезпечних предметів. Ознаки небезпечних територій. Правила безпечної поведінки на небезпечних територіях. Дії у разі виявлення мін та інших вибухонебезпечних предметів. Правила безпечної поведінки на місці події після вибуху. Правила позначення небезпек,*	*Лекція*	***Б.10 / І.14 / І.15 / ЗН.18 / ЗН.19 / ЗН.20 / ЗН.26*** *Самостійна робота* — 4,2 год.	

	пов'язаних з мінами та вибухонебезпечними предметами."			
9	***Змістовий модуль 2.*** *Основи домедичної допомоги* ***ПЗ 5. Порядок надання домедичної допомоги дорослим***	*Практичне заняття*	***Теоретичні питання для підготовки:*** *Алгоритм первинного огляду постраждалого. Стабілізація шийного відділу хребта. Методи відновлення прохідності дихальних шляхів та звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів (допомога у разі удавлення). Визначення наявності дихання за допомогою прийому «чути, бачити, відчувати». Переведення потерпілого у стабільне бокове положення. Серцево-легенева реанімація, критерії її ефективності та умови припинення.* ***Б.11 / Б.12 / Д.3 / Д.4 / Д.5 / Д.6 / І.16 / І.17 / ЗН.21 / ЗН.22 / ЗН.23 / ЗН.24 / ЗН.25.*** *Самостійна робота — 4,2 год.*	*Індивідуальне завдання, 10 балів*
10	***Змістовий модуль 3.*** *Безпека особи в умовах повсякдення* ***ЛК 5. Розвиток і безпека цивілізації.*** *Чинники, які призвели до актуалізації питань безпеки життєдіяльності. Головне завдання безпеки життєдіяльності. Концепція сталого розвитку суспільства та концепції безпеки життєдіяльності. Міжнародне гуманітарне право (право війни): Женевські та Гаазькі конвенції. Міжнародні злочини та відповідальність за них. Порушення норм міжнародного гуманітарного права з боку російської федерації під час війни в Україні.*	*Лекція*	***Б.1 / Б.2 / Б.13 / Д.7 / ЗН.27 – ЗН.35 / ЗН.39 – ЗН.46*** *Самостійна робота — 4,2 год.*	
11	***ПЗ 6. Домедична допомога у разі критичної кровотечі та ран*** ***Підсумкове опитування.***	*Практичне заняття*	***Теоретичні питання для підготовки:*** *Види та ознаки кровотеч. Методи та техніка тимчасового зупинення зовнішніх кровотеч: прямий тиск на рану; застосування джгута Есмарха, джгута-турнікету, імпровізованого джгута (закрутки) та спеціальних джгутів; тампонування рани; максимальне згинання кінцівки в суглобі; накладення компресійної пов'язки на рану; накладання перев'язувального пакета типу ізраїльського бандажа. Домедична допомога у разі внутрішньої кровотечі, кровотечі всередину тканин (синців та гематом) та у разі носової кровотечі. Десмургія. Характеристика сучасних*	*Підсумкове контрольне опитування, 50 балів*

			перев'язувальних матеріалів. Види пов'язок. Основні правила накладання бинтових пов'язок. Правила асептики та антисептики в польових умовах, використання підручних засобів для бинтування. ***Б.11 / Б.12 / Д.3 / Д.4 / Д.5 / Д.6 / І.16 / І.17 / ЗН.21 / ЗН.22 / ЗН.23 / ЗН.24 / ЗН.25*** *Самостійна робота — 4,2 год.*	